

telys, al-gonosz, igazi szelíd, sőt: félénk. S mert félénk — bátor. Új könyve, a *12-es viszonylatban* Abody régi tulajdonságait összegezi.

Novellák? Karcolatok? Szatirikus esszék? Kancsal futamok? Minek kutatni. Mindenesetre: háborgások. Egy türelmetlen, nyugtalan szellemű író háborgásai ezek az írások; ön-robbantók és szórakoztatók. A mondatai végén ártalmatlannak látszó gyümölcsök csüngenek, leszakítva észlelhető, hogy csak kívülről gyümölcsök, belül aknák. Amde amikor az író vagy az olvasó rácsap a gyutacsra, mégis édességet freccsentenek szét.

A figurái is csak első látszatra különlegeseek. Abody hat-hét oldalon engedélyezi élni őket, s addigra kiderül, hogy valójában nem különlegeseek, mert egy-egy csodabogara igazi emberi tulajdonságokat mutat fel, groteszk nagyításban, általános érvénnyel. Sokat beszél önmagáról, de amit önmagáról mond, az rendszerint valamennyiünkről szól.

Nagyszerűek az állatmeséi is. Amelyek — mint írja „ál-állatmesék”, mert a szerző „nem hazudós, csak gyáva”. Ember- és állatalakjait Abody mindig gondolatokkal világítja át, s élethelyzetekben mutatja meg... Mondom, nem talált ki újat, talán csak érettebb és türelmetlenebb lett. Ebből még sok minden jó következhet. (Szépirodalmi)

Tamás István

AUSZTRÁLIA, ÓCEÁNIA, ANTARKTISZ

Balázs Dénes könyve

Van-e bármilyen jelentősége annak, ha egy ilyesfajta könyvet — amely a világ leíró földrajzának cím nélküli, ám egységes szemléletű és kiállítású sorozatában jelent meg — olyan szerző ír, aki tudós világjáróként *szemtanú* is, nemcsak *szakértő*? Kétségtelen, hogy a hasonlókat gyakran csupán forrásmunkák alapján készítik buzgó szobatudósok — és ez önmagában a minőséget még nem dönti el. Mégis, bár Balázs Dénes ritkán „szól ki” a szakszövegből, az adatok, tények sokaságát nyújtó sorok közül — ritkán említi tehát bőséges saját emlékeit —, a könyv egészében megjelölhetőek a másként, mint jelenléttel meg nem szerezhető, személyes „beavatottság” jegyei. A szerző, aki bebizonyította, hogy ma is válhat egy közrendű hazánkiából romantikusan is nagyszerű földrajzi vállalkozásokat végrehajtani képes világutazó, két előző kötetében éppen a Galápagosz-szigetéről és Pápua Új-Guineáról írt. E két színpompás hely e vasikos műben néhány oldalnyi említést

AUSZTRÁLIA
ÓCEÁNIA
ANTARKTISZ

ÖNKA regénye

történeket irodalmi születnek, melyek forrása egyenlő a vel, illetve kényával; regények k részletes beszáműszínekről, mellékkörülme nyeikről, nincsen, cselekmé- vagy alig van. Az uson belül mégis sé válik a semmi, eli és ötletgazdag a ugyancsak a nyelv etgazdagsága által, ait. Ahogy *Czakó* bevallja új könyvé- *krónikában*: „Ép- befejezhetetlensé- , hogy elvághatók

NIKA

elszontyolít, hogy emberismerettel, setlen íráskészség- beli prózairó- tehet- lottan sem hisz az t, nem féloldal- as, regény megírható- n a „krónikában” omozó állami gon- r, egy darabig hi- egényhős”, de ami alig néhány oldal- ellen lázadó taní- vedélyes hivatás- tudata alig fodroz- vagy akár csak a zízét; megismerünk adalmárt is, ő di- ép, naiv utópiákat z rengeteg érdekes nyűzség, szeret, karaktereskedik a san zárt falucská- i nem akar se ösze- s történelem. en volna történel- s években? Talán elnünk, hogy eny- ábrázolni Czakó nyi bruegeli moz-

Alföldy Jenő

LATBAN nyve

It ki semmi újat. láltta önmagát, eh-

gát a kézikönyvi me- rint, oldott stílusában is, remek képanyagának összeállításában is „kárpótolja” önmagát és olvasóját egyaránt. Olvasóját? A kézikönyvben keresünk inkább, hasonlóan, mint a lexikonban. De már kétszer is rajtacsíptem magam, amióta meg- jelent az *Ausztrália, Óceánia, Antarktis*, hogy mikor megtaláltam benne az éppen szükséges közlést, adatot, nem csuktam be, raktam vissza rögtön a polcra a könyvet, hanem néhány oldalnyit suttymban el-elolvastam belőle. Amíg csak rá nem jöttem: ha olvasom, akkor ajánlanom is szabad... (Gondolat)

Lázár István

PIETER BRUEGEL SZENVEDÉLYES ÉLETE

Felix Timmermans könyve

Társasági pletykát hallgatva az öreg Leuwen, Stendhal Vörös és fehérjének bankárja, félbeszakítja az elbeszélőt s felkiált: részletet, minél több részletet! Az életrajzregény írójától is a tudós számára mellékes élettények, hétköznapi apróságok gazdag leltárát várja az olvasó — ám szegény hogy tegyen eleget a kívánságnak, ha források hiányában adatot, részletet alig tud hőséről? Toldja meg kardját egy lépéssel: teremtsen a művel egyenrangú személyiséget, ha futja tehetségéből, azaz ne krónikás legyen, hanem valóban író. Timmermansnak nem futja, s ezért nemcsak kisszerű írói képességét, hanem módszerét is hibáztathatjuk. Abból a naiv elképzelésből indul ki, hogy Bruegel képei voltaképpen hétköznapijainak

festői átiratait, élettörténete fehér foltjai helyébe egyszerűen bera- gasztja festményeit. Így lesz az ő Bruegelje konzervatív kismester, akinek csak a tárgy a fontos, aki megragadt az előző nemzedék előadómódjánál, s hiába járta meg Olaszországot, hogy megismerje az új művészet elveit, nem tud élni velük. A közepes Coecke Aelstí Floris a reneszánsz újítások úttörője, míg Bruegel középkori festő, Goes, Bosch megkésített tanítványa. Holott ha vonzódtott is a flamand örökséghez, a valóságot és víziót ötvöző festői világtérítéshez, a vékony színész- hez, Van Eyck élénkzöldjéhez, cinóbervöröséhez, s füttyült is az idealizált olasz szépségesszményr, a gó- tika ideáljain túllépő művelt, tudós és modern festő volt, erasmusi ará- nyokban gondolkodott, intellektuá- lis erejének és merészségének, mely- ről például a Parasztlakodalom, a Vadászok a hóban kompozíciója ta- núsodik, nincs párja a kor festé- szetében.

akit képeiről ismerünk. (Corvina)

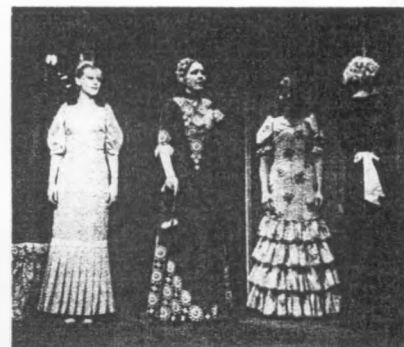
Sík Csaba

Színház

K-R-Ú-D-Y

Radnóti Miklós Színpad

Paravánok, áttetsző falak, intim sa- rok a bálteremben vagy a kupleráj- ban, különböző síkban egyidejűleg bejátszható, szeretkezésre való te- rek, sivar konyha, úri ebédlő: a Radnóti Miklós Színpad előadásán a díszlet a főszereplő. Kitágítja a színpadot, akárcsak a Pesti Színhá- zét, a *Léggöbméterben*, nosztalgiai- t megítíroniálva, mint az *Operett-* ben és éppoly pesties, akár az *Üvegcipő* világa. Makai Péter, For- ray Gábor, Pauer Gyula, Csányi Árpád (az illusztris névsort folytat- hatnám) mellett Fehér Miklós az egyik legtermékenyebb díszletterve- zőnk. Fantáziája színpadi érzéke jó- voltából olyan segítőtársa a rende-

zőnek, hogy akár a darab és a koncepció hiányát is pótolni tudja.

A díszletek mestereinek egyen- rangú partnerei a tehetséges jelmez- tervezők, akik izlésükkel és ötleteik- kel pendliznek a prózai és zenés színházak, Budapest és vidék, film- gyár és televízió között. Ezúttal Me- luszin Mária dekoratív és szellemes ruháit, a divatos mályva- és hússzín egyéni változatait élvezhetjük. Jel- mezeit kitűnően viseli az inkább Latinovits Zoltánt, semmint Rezeda Kázmért alakító Joós László, a mozgáskultúrában jeleskedő Dóry Virág és a kapitány magánszámában nagy sikert arató Baracsi Ferenc. Túlsgósan is jól mutat bennük Gordon Zsuzsa, akinek tehetségéből az öregedő, gyűrött Steinnéra is fut- ná. Szabó Kálmán és Huszár László hősiesen küzd az innen-onnan olló- zott különböző műfajú, egymáshoz erőszakolt irodalmi szöveggel. A mondatokat Krúdy Gyula írta, de eredeti közegükből kiragadva el- vesztik értelmüket és ízüket. A re- mek díszletben zajló játékot a ren- dező, Gosztonyi János állította ösz- sze. M-A-D-Á-C-H után K-R-Ú- D-Y-t is utolérte a végzet. (Képün- kőn: Sájár Anikó Thirring Viola és Petrozsenyi Eszter.)

Máriássy Judit

EGY MONDAT

Pataki István Művelődési Ház

Meggondolkodtatja a nézőt a Nép- színház Táncegyüttesének bemutat- kozó műsora. A számok láttán nem